

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2010 m. gegužės 31 d. Nr. FA-60-3-55
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
6-ojo audito departamento direktoriaus Rimanto Sanajevo
2009-06-11 pavedimą Nr. P-60-3
2009-11-02 pavedimą Nr. P-60-3-1
2010-02-02 pavedimą Nr. P-60-3-2

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Aušra Everlingienė (grupės vadovė)
Nijolė Norušaitienė
Laima Bužinskienė

Auditas pradėtas 2009-06-11
Auditas baigtas 2010-05-31

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Įžanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Finansų politikos formavimo ir įgyvendinimo programa	6
1.1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinėms ataskaitoms	6
1.2. Pastebėjimai, turėję įtakos valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumui	6
2. Specialioji valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programa	7
3. 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos konvergencijos tikslui įgyvendinti administravimo programa	9
3.1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinėms ataskaitoms	9
3.2. Pastebėjimai, turėję įtakos valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumui	12
3.3. Kiti pastebėjimai	14
4. Valstybės dokumentų technologinės apsaugos programa	16
5. Rekomendacijos	17
Priedai	19

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 6-ojo audito departamento direktoriaus Rimanto Sanajevio pavedimais: 2009 m. birželio 11 d. Nr. P-60-3, 2009 m. lapkričio 2 d. Nr. P-60-3-1 ir 2010 m. vasario 2 d. Nr. P-60-3-2. Auditą atliko vyriausiosios valstybinės auditorės Aušra Everlingienė (grupės vadovė) ir Nijolė Norušaitienė ir vyresnioji valstybinė auditorė Laima Bužinskienė.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos finansų ministerija yra Lietuvos Respublikos valstybės įstaiga, atliekanti įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas finansų srities valstybės valdymo funkcijas ir įgyvendinanti šioje srityje valstybės politiką.

Ministerijos buveinės adresas: J. Tumo-Vaižganto g. 8A/2, 01512 Vilnius; identifikavimo kodas 288601650.

Audituojamu laikotarpiu ministerijai vadovavo: Algirdas Gediminas Šemeta (iki 2009 m. birželio 29 d.); ūkio ministras Dainius Kreivys (laikinais ėjo pareigas nuo 2009 m. birželio 30 d. iki 2009 m. liepos 6 d.); Ingrida Šimonytė (nuo 2009 m. liepos 7 d.). Vyriausiojo ministerijos finansininko funkcijas vykdė: Ekonomikos departamento direktoriaus pavaduotoja Veronika Kiškienė (iki 2009 m. rugpjūčio 10 d.); Ekonomikos departamento direktorė Daiva Pipirienė (nuo 2009 m. rugpjūčio 11 d.).

Audituojamas laikotarpis – 2009 metai.

Audito tikslas – įvertinti: valstybės biudžeto asignavimų 2010 metams planavimą teisėtumo požiūriu; audituojamo subjekto 2009 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymą, naudojimą ir disponavimą jais ekonomiško ir viešojo intereso gynimo požiūriais.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie ministerijos 2009 metų finansines ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu vertintos Finansų ministerijos 2009 metų suvestinės finansinės atskaitos:

- Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balansas (forma Nr. 1),
- Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2),
- Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2009 m. apyskaita (forma Nr. 3),
- Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2009 m. apyskaita (forma Nr. 4),
- Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų pajamų įmokų į biudžetą 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 5),
- Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 6),
- Finansinio turto 2009 m. apyskaita (forma Nr. 7),
- Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 8).

Audituotos planų ir programų sąmatų įvykdymo suvestinės ataskaitos:

- Valstybės valdžios, valdymo, teisėsaugos, vidaus reikalų, saugumo, kitų viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos institucijų ir įstaigų etatų ir struktūros plano įvykdymo 2010 m. sausio 2 d. ataskaita (forma Nr. B-1),
- Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimų valdytojus ir investicinius projektus 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-11).

Ministerijai skirtuose asignavimuose nuo 2009 m. planuojami Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos prie Finansų ministerijos asignavimai.

Audituojamu laikotarpiu ministerija vykdė 17 programų. Visoms programoms vykdyti patvirtinta¹ 5 863,3 mln. Lt (iš jų Vyriausybės rezervas – 10 mln. Lt). Patikslinti asignavimai sudarė 6 196,2 mln. Lt, iš kurių panaudota 5 393,7 mln. Lt. Ministerijos vykdomai Valstybės priskirtų funkcijų ir programų įgyvendinimo savivaldybėse programai (kodas 01 07) skirta² 3 021,4 mln. Lt. Patikslinti programos asignavimai sudarė 3 125,9 mln. Lt, iš kurių panaudota 3 111,3 mln. Lt. Šios programos lėšų naudojimas audituotas³, atliekant finansinius (teisėtumo) auditus savivaldybėse.

Išlaidų sąmatų vykdymo 2009-12-31 suvestinio balanso aktyvas (pasyvas) – 413,8 mln. Lt.

Auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais⁴.

¹ Lietuvos Respublikos 2009 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2008-12-22 Nr. XI-96 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-01-21 nutarimas Nr. 32 „Dėl 2009 m. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“ (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

³ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2009-01-19 įsakymas Nr. V-8 „Dėl 2009 metų valstybinio audito programos“ (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

⁴ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Auditas atliktas siekiant pakankamai užtikrinti, kad finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškreipimų ir valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Auditui buvo taikomi du kiekybinio reikšmingumo lygiai:

- 0,5 proc. (11,4 mln. Lt) visų kasinių išlaidų (be Valstybės priskirtų funkcijų ir programų įgyvendinimo savivaldybėse programos). Tai didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose yra nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos,
- 0,5 proc. (2,1 mln. Lt) Išlaidų sąmatų vykdymo balanso aktyvo ir pasyvo likučių. Tai didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose nurodyti duomenys apie turtą ir įsipareigojimus, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos.

Be to, buvo vertinamas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, buvo atliktas ministerijos veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimas, nustatant reikšmingo iškreipimo riziką, buvo nustatytas reikšmingumo lygis ir svarbiausios audito sritys. Vertinant vidaus kontrolę susipažinta su vidaus kontrolės aplinka ir procedūromis, nustatytas kontrolės procedūrų veiksmingumas ir nuoseklumas. Atsižvelgiant į tai atliktos šių sričių didelės apimties savarankiškos audito procedūros: darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų, prekių ir paslaugų naudojimo, atsargų ir trumpalaikio turto, ilgalaikio turto, finansinio turto, užbalansinių sąskaitų, gautinų ir mokėtinų sumų, pinigų, pajamų, išlaidų ir finansavimo.

Audito procedūras atlikome ir ministerijai pavaldžioje Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyboje prie Finansų ministerijos, kuri vykdo Valstybės dokumentų technologinės apsaugos programą (kodas 01 12).

Vykdam 2009 metų valstybinio audito programą, valstybės kontrolieriaus įsakymu nustatytose sisteminių tyrimų srityse (specialiųjų programų pajamos; darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išlaidoms naudojamos lėšos; išlaidų Valstybės investicijų programos projektams efektyvumo ir teisėtumo vertinimas) atliktos audito procedūros.

Audito metu surinkta pakankamai įrodymų nepriklausomai finansinio (teisėtumo) audito nuomonei pareikšti.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Finansų politikos formavimo ir įgyvendinimo programa

1.1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinėms ataskaitoms

Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo⁵ 5 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, pavaldžios biudžetinės įstaigos ir kiti viešojo administravimo funkcijas atliekantys subjektai finansuojami pagal asignavimų valdytojų patvirtintas programas ir jų sąmatas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių⁶ 17 ir 18 punktais, asignavimų valdytojas tvirtina pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų programų sąmatas pagal visus funkcinės ir ekonominės klasifikacijos kodus.

Finansų ministerija viešosioms įstaigoms (Centrinei projektų valdymo agentūrai, Audito ir apskaitos tarnybai, Lietuvos Respublikos audito, apskaitos ir turto vertinimo institutui), įgyvendinančioms programos priemones, lėšas planavo ir apskaitė programos sąmatos išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje „Kitiems einamiesiems tikslams“ (kodas 2.8.1.1.1.2), o tai prieštarauja Biudžeto sandaros įstatymui ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėms.

Audito metu nustatyta, kad Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009-12-31 ataskaitos išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje „Kitiems einamiesiems tikslams“ (kodas 2.8.1.1.1.2) ministerija nurodė 7,7 mln. Lt, pervestus minėtoms viešosioms įstaigoms vykdyti Finansų politikos formavimo ir įgyvendinimo programos priemones. Pažymime, kad darbo užmokestis ir socialinis draudimas sudarė 6,1 mln. Lt, o turto įsigijimo išlaidos – 42,9 tūkst. Lt.

1.2. Pastebėjimai, turėję įtakos valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumui

Pagal Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 79 punktą, sutaupyti asignavimai išlaidoms gali būti skiriami turtui įsigyti ir iš valstybės lėšų įgyvendinamiems investicijų projektams finansuoti.

Ministerija sutaupytus asignavimus 16,5 tūkst. Lt išlaidoms skyrė finansuoti naujai parengtą investicijų projektą „ES struktūrinės paramos kompiuterinės informacinės valdymo ir priežiūros sistemos (SFMIS) plėtra“. Audito metu nustatyta, kad teikiant šį projektą, kurio bendra vertė

⁵ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2003-12-23 Nr. IX-1946 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

89 tūkst. Lt, ministerija nesivadovavo Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklių⁷ 9 punktu, kad informacinės visuomenės plėtros investicijų projektai (investicijų projektų įgyvendinimo programos), teikiami įtraukti į tam tikrų metų Valstybės investicijų programą, turi būti suderinti su Informacinės visuomenės plėtros komitetu prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Atkreipiame dėmesį, kad pagal taisyklių 25 punktą Valstybės investicijų programa tikslinama ta pačia tvarka, kaip ir tvirtinama. Minėtas projektas nebuvo įtrauktas į 2009–2011 metų valstybės investicijų programą⁸.

Finansų ministerijos investicijų projektas „ES struktūrinės paramos kompiuterinės informacinės valdymo ir priežiūros sistemos (SFMIS) plėtra“ parengtas ir teiktas nesilaikant Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklių.

2. Specialioji valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programa

Pastebėjimai, turėję įtakos valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumui

Finansų ministerija vykdo Specialiąją valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programą (01 81 programa)⁹. Programos tikslui pasiekti numatyti uždaviniai: teikti finansinę paramą piliečiams gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti; teikti finansinę paramą savivaldybėms įsigyjant nuomojamų gyvenamųjų patalpų (butų) fondą ir gyvenamąsias patalpas (t. y. socialinio būsto fondo plėtrai). Programa finansuojama iš valstybės biudžeto lėšų ir šios specialiosios programos pajamų (įplaukų). Be to, Finansų ministerija kartu su Aplinkos ministerija vykdo tarpinstitucinę Socialinio būsto fondo plėtros 2008–2010 m. programą¹⁰. Jos uždavinys – padidinti savivaldybių socialinio būsto fondą, siekiant Lietuvos būsto strategijoje numatytą šio būsto fondo plėtros rodiklį. Savivaldybių socialinio būsto fondo plėtra finansuojama iš Lietuvos Respublikos biudžete nustatytų tikslinių asignavimų Specialiajai valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programai, taip pat savivaldybių biudžetų lėšomis.

⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-26 nutarimas Nr. 478 „Dėl valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-01-21 nutarimas Nr. 51 „Dėl Valstybės investicijų 2009–2011 metų programoje numatytų 2009 metams kapitalo investicijų paskirstymo“ (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-08-08 nutarimas Nr. 974 „Dėl Specialiosios valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programos“.

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-06-05 nutarimas Nr. 548 „Dėl Socialinio būsto fondo plėtros 2008–2010 metų programos patvirtinimo“.

Programai Vyriausybės nutarimu¹¹ 2009 m. iš viso skirta 31,1 mln. Lt asignavimų, iš kurių 16,3 mln. Lt skirta finansinei paramai piliečiams gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti, o 14,8 mln. Lt – savivaldybių socialinio būsto fondo plėtrai. Pažymėtina, kad programai skirtus 31,1 mln. Lt sudarė: biudžeto lėšos – 25,1 mln. Lt, ir specialiosios programos pajamos – 6 mln. Lt.

Ministerija, vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi (pagal kurią viršplaninės įmokos į biudžetą, nepanaudotos įmokos į biudžetą, skirtos specialiosioms programoms finansuoti, einamaisiais metais arba perkeltos į kitus biudžetinius metus, paliekamos asignavimų valdytojui ir gali būti naudojamos viršijant Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas), 2009 m. programos sąmatą patikslino ankstesniais metais nepanaudotų pajamų įmokų likučiu – 82 mln. Lt. Atsižvelgiant į tai, patikslintas 2009 metų 01 81 programos asignavimų planas sudarė 113,1 mln. Lt.

Pagal Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009-12-31 ataskaitas, ministerija 2009 metais savivaldybių socialinio būsto fondo plėtrai panaudojo 14,7 mln. Lt biudžeto asignavimų, o finansinei paramai piliečiams gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti – 15,1 mln. Lt specialiosios programos pajamų (įmokų). Per 2009 metus pervedė į biudžetą 8,2 mln. Lt programos pajamų.

Pagal Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių, galiojusių iki 2010-05-06¹², 28 punktą – specialiųjų programų, kurios, be įmokėtų į biudžetą pajamų, finansuojamos ir iš valstybės konkrečiam tikslui numatytų lėšų, išlaidoms dengti pirmiausia naudojami asignavimai, gauti iš einamaisiais biudžetiniais metais įmokėtų į biudžetą pajamų, įskaitant viršplanines pajamas.

Ministerija nesilaikė Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 28 punkto, galiojusio iki 2010-05-06, nes daliai 01 81 programos išlaidų padengti panaudojo ne įmokėtas į valstybės biudžetą pajamas, o valstybės biudžeto asignavimus (14,7 mln. Lt).

¹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-01-21 nutarimas Nr. 32 „Dėl 2009 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“.

¹² Lietuvos Respublikos vyriausybės 2001-05-14 nutarimo Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (2004-06-15 nutarimo Nr. 751 redakcija).

3. 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos konvergencijos tikslui įgyvendinti administravimo programa

3.1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinėms ataskaitoms

Ministerija, vykdydama „2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos konvergencijos tikslui įgyvendinti administravimas“ programą (toliau – 68 01 programa), įgyvendina ES techninės paramos projektą „Centralizuotas informavimo apie 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinę paramą ir Europos Sąjungos struktūrinės paramos viešinimo priemonių įgyvendinimas“ (kodas Nr. VP4-1.2-FM-01-V-01-008). Pagal projektą viešinimo paslaugas ministerijai teikia viešąjį pirkimo konkursą laimėjusi jungtinės veiklos pagrindu veikianti ūkio subjektų grupė (UAB „Publicum“, UAB „Viešųjų ryšių partneriai“, UAB „IdeaPrim“, VšĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“), atstovaujama UAB „Publicum“. Grupės atstovas UAB „Publicum“ su ministerija 2008-09-11 sudarė Lietuvos visuomenės informavimo kampanijos apie 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinę paramą Lietuvai parengimo ir įgyvendinimo paslaugų pirkimo-pardavimo sutartį Nr. (1.35)-14P-047 (toliau – sutartis).

Materialinių vertybių apskaita

Pagal Buhalterinės apskaitos įstatymo¹³ 12 straipsnio 4 dalį, apskaitos registruose ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių duomenys užregistruojami ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio dieną arba iškart po to, kai yra galimybė tai padaryti. Be to, pagal įstatymo 4 straipsnį ūkio subjektai apskaitą tvarko taip, kad apskaitos informacija būtų: tinkama, objektyvi ir palyginama, pateikiama laiku, išsami ir naudinga vidaus ir išorės informacijos vartotojams.

Ministerija, per laikotarpį nuo sutarties pasirašymo iki 2009-12-31 įsigijo įvairių suvenyrų, leidinių ir kitų prekių už 712,3 tūkst. Lt.

Metų pradžioje pagal apskaitos registrų duomenis šio projekto prekių likučio nebuvo, nors pagal Finansų ministerijos Veiksmų programų valdymo departamento direktorės 2008-12-31 pasirašytą priėmimo-perdavimo aktą buvo gauta suvenyrų, leidinių už 71,5 tūkst. Lt. Jie apskaitoje užregistruoti 2009-01-31, o nurašyti tik vasario mėnesį. Atkreipiame dėmesį, kad UAB „Publicum“ tarpinėje sutarties vykdymo ataskaitoje (2008 m. IV ketv.), kuri buvo pateikta kartu su priėmimo-perdavimo aktu, nurodyta, kad dalis prekių jau buvo išdalinta per 2008 m. ketvirtį. Bendra išdalintų prekių vertė sudarė 52,6 tūkst. Lt. Prekių likutis metų pradžioje turėjo būti 18,6 tūkst. Lt.

¹³ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574.

Audito metu nustatyta, kad per visus ataskaitinius (2009 m.) metus suvenyrų, leidinių įsigijimai ir nurašymai apskaitoje registruoti nesilaikant Buhalterinės apskaitos įstatymo reikalavimų.

Pavyzdžiai:

Per pirmąjį 2009 m. ketvirtį pagal 2009-03-31 priėmimo-perdavimo aktą gauta suvenyrų, leidinių ir kitų prekių už 96,5 tūkst. Lt. Jie apskaitoje užregistruoti 2009-07-31, nors dalis (už 7,4 tūkst. Lt) jau buvo išplatinta (iš pateiktų dokumentų). Atkreipiame dėmesį, kad šių prekių dalies nurašymas apskaitoje užregistruotas rugsėjo mėnesį.

2009 m. antrąjį ketvirtį pagal 2009-06-30 priėmimo-perdavimo aktą gauta suvenyrų, leidinių ir kitų prekių už 391,6 tūkst. Lt. Jie apskaitoje užregistruoti 2009-08-31, bet dalis jų jau buvo išplatinta gegužės, birželio mėnesiais vykusiuose renginiuose. Prie priėmimo-perdavimo akto ir tarpinės sutarties vykdymo ataskaitos (2009 m. II ketv.) buvo pateikta UAB „Publicum“ įgalioto asmens vienašališkai 2009-08-03 patvirtinta informacija, kad aplankai (12 154 vnt.), bloknotai (11 966 vnt.), rašikliai (11 000 vnt.), marškinėliai (640 vnt.), kepuraitės (626 vnt.), spalvoti lankstūs pieštukai (960 vnt.), suvenyrai (370 vnt.), atšvaitai (2 980 vnt.), pieštukai (800 vnt.), kaklajuostės (1 258 vnt.), įvairūs lipdukai (75 000 vnt.) ir leidiniai, kurių bendra vertė sudarė 215,3 tūkst. Lt, jau išdalinti. Atkreipiame dėmesį, kad šių prekių dalies nurašymas apskaitoje užregistruotas rugsėjo mėnesį.

Paskutinį metų ketvirtį pagal 2009-12-31 priėmimo-perdavimo aktą gauta kalėdinių suvenyrų, leidinių ir kitų prekių už 87,7 tūkst. Lt, kurie tą pačią dieną užregistruoti apskaitoje. Audito metu iš tarpinės sutarties vykdymo ataskaitos (2009 m. IV ketv.) ir kitų pateiktų vienašališkai paslaugų tiekėjo pasirašytų dokumentų nustatėme, kad kalėdiniai suvenyrai, atvirukai, 2010 m. kalendoriai, dalis leidinių, kurių bendra vertė sudarė 54,6 tūkst. Lt, buvo išdalinti iki 2009-12-14.

Atkreipiame dėmesį, kad, finansų ministro įsakymu¹⁴ paskirta komisija 2009-12-31 inventorizavo visas apskaitoje užregistruotas projektui skirtas prekes, kurių vertė 157,2 tūkst. Lt, tačiau jokių trūkumų nenustatė.

Pagal Inventorizacijos taisyklių¹⁵ 9 punktą, įmonės vadovas kartu su vyriausiuoju buhalteriu (buhalteriu) įstatymų nustatyta tvarka atsako už teisingų inventorizacijos rezultatų, neišieškotų trūkumų ir pertekliaus įtraukimą į buhalterinę apskaitą.

Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių¹⁶ 52 punkte nurodyta, kad biudžetinėje įstaigoje atsargų apskaita tvarkoma pinigine ir kiekiene išraiška pagal jų pavadinimus ir materialiai atsakingus asmenis. Pažymime, kad nėra paskirto materialiai atsakingo asmens, kuris būtų atsakingas už ES techninės paramos projekto Nr. VP4-1.2-FM-01-V-01-008 atsargas ir kitą turtą.

Išlaidų sąmatų vykdymo 2009-12-31 balanso aktyvo sąskaitos 06 „Medžiagos, maisto produktai ir kitos atsargos“ ir pasyvo sąskaitos 178 „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ likučiai ataskaitinio laikotarpio pradžioje 18,6 tūkst. Lt mažesni.

Dėl to, kad atsargų (reprezentacinių prekių, leidinių, kitų prekių) apskaita tvarkyta nesilaikant teisės aktų reikalavimų, negalime patvirtinti Išlaidų sąmatų vykdymo 2009-12-31 balanso aktyvo sąskaitos 06 „Medžiagos, maisto produktai ir kitos atsargos“ likučio 157,2 tūkst. Lt dalies ataskaitinio laikotarpio pabaigoje teisingumo.

¹⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009-12-07 įsakymas Nr. 1K-433 „Dėl Finansų ministerijos turto inventorizavimo“.

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimas Nr. 719 „Dėl inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

¹⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymas Nr. 70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

Pažymime, kad ūkinės operacijos, susijusios su projekto vykdymu, apskaitoje buvo registruojamos ne laiku, nes Ekonomikos departamentas projekto išlaidų dokumentus gaudavo pasibaigus ketvirčiui – po pritarimo tarpinei sutarties vykdymo ataskaitai (ketvirtinei). Tokiu būdu tvarkoma buhalterinė apskaita neužtikrina informacijos objektyvumo, yra neišsami ir nenaudinga nei vidaus, nei išorės vartotojams. Išlaidas patvirtinantys dokumentai neužtikrina jų atsekamumo. Atkreipiame dėmesį, kad nustatyti dalykai rodo nepakankamą šios srities vidaus kontrolės veiksmingumą.

Faktinių programos išlaidų apskaita

Pagal Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisykles¹⁷, biudžetinės įstaigos vykdomų programų faktinės išlaidos registruojamos ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo jos buvo patirtos, sąskaitoje 200 „Išlaidos iš biudžeto“.

Audito metu nustatyta, kad ES techninės paramos projekto (Nr. VP4-1.2-FM-01-V-01-008) 2008 metais patirtų faktinių išlaidų dalis (271,4 tūkst. Lt) apskaitoje užregistruota ataskaitiniu laikotarpiu (2009 m.).

Dėl to, kad faktinės išlaidos apskaitoje užregistruotos nesilaikant Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių reikalavimų, faktinių išlaidų suma Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009-12-31 ataskaitoje didesnė 271,4 tūkst. Lt.

Išlaidų sąmatų vykdymo 2009-12-31 balanso aktyvo sąskaitos 200 „Išlaidos iš biudžeto“ ir pasyvo sąskaitos 178 „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ likučiai ataskaitinio laikotarpio pradžioje 252,8 tūkst. Lt mažesni.

Išlaidų sąskaitų uždarymas

Pagal Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisykles¹⁸ metų pabaigoje sąskaitos 20 „Išlaidos įstaigai išlaikyti“ ir 21 „Kitos išlaidos“ uždaromos (nurašomos per metus patirtos išlaidos): jos kredituojamos faktinių išlaidų (ataskaitinių metų pradžioje buvusio likučio ir apskaitytų per ataskaitinius metus) sumomis, kurioms padengti buvo gautos ir panaudotos lėšos, ir šiomis sumomis debetuojama sąskaita 230 „Finansavimas iš biudžeto“.

Audito metu nustatėme, kad ES techninės paramos projekto (Nr. VP4-1.2-FM-01-V-01-008) faktinės išlaidos klaidingai nurašytos (dėl techninės klaidos apskaitos registruose). Išlaidų sąmatų vykdymo 2009-12-31 balanse faktinių išlaidų suma nepagrįstai 68,9 tūkst. Lt mažesnė.

¹⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymas Nr. 70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija su pakeitimais ir papildymais), 261, 270 ir 275 p.

¹⁸ Ten pat, 266 ir 267 p.

Išlaidų sąmatų vykdymo 2009-12-31 balanso aktyvo sąskaitos 200 „Išlaidos iš biudžeto“ ir pasyvo sąskaitos 230 „Finansavimas iš biudžeto“ likučiai ataskaitinio laikotarpio pabaigoje 68,9 tūkst. Lt mažesni.

Išlaidų ekonominės klasifikacijos taikymas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija¹⁹, apmokėjimas samdomiems ekspertams, konsultantams registruojamas išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje „Apmokėjimas samdomiems ekspertams, konsultantams ir komisinių išlaidos“ (kodas 2.2.1.1.1.17).

Pagal ministerijos ir UAB „Publicum“ pasirašytą sutartį įsigyta ekspertų, konsultantų paslaugų už 113,4 tūkst. Lt, kurių įsigijimo išlaidos buvo apskaitytos išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje „Kitos paslaugos“ (kodas 2.2.1.1.1.30).

Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009-12-31 ataskaitos išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnio „Kitos paslaugos“ (kodas 2.2.1.1.1.30) kasinės ir faktinės išlaidos 113,4 tūkst. Lt didesnės, o straipsnio „Apmokėjimas samdomiems ekspertams, konsultantams ir komisinių išlaidos“ (kodas 2.2.1.1.1.17) išlaidos šia suma mažesnės.

3.2. Pastebėjimai, turėję įtakos valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumui

Paslaugų įsigijimas

Ministerija, pirkdama paslaugas ir nustatydamą Lietuvos visuomenės informavimo kampanijos apie 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinę paramą Lietuvai parengimo ir įgyvendinimo paslaugų viešojo pirkimo-pardavimo sutarties kainą, turėjo vadovautis Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodika²⁰.

Pagal metodikos 20 punktą, nustatant sutarties kainas (kainodaros taisykles) turi būti numatyti konkretūs išlaidų, įskaitytinų į tiekėjui mokėtiną kainą, straipsniai ir numatytos jų pagrindimo taisyklės. Turi būti siekiama, kad vadovaujantis sutartyje nustatytais taisyklėmis atsiskaitymas būtų aiškus ir negalėtų kilti ginčų dėl tiekėjo patirtų išlaidų priskyrimo numatytiems sutartyje straipsniams ir šių išlaidų dydžio pagrindimo. Tiekėjui vadovaujantis kainodaros taisyklėmis neturi būti sudėtinga šias išlaidas pagrįsti, o perkančiajai organizacijai neturi būti sudėtinga patikrinti šių išlaidų pagrįstumą.

¹⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“.

²⁰ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003-02-25 įsakymas Nr. 1S-21 „Dėl viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos patvirtinimo“.

Be to, pagal metodikos 21 punktą perkančioji organizacija gali išpareigoti tiekėjui apmokėti tik tas išlaidas, kurios neabejotinai patiriamos vykdant sutartį ir kurias nesudėtinga patvirtinti dokumentais. Išlaidas, kurias galima sieti ir su kitomis tiekėjo veiklomis ar tiekėjo veiklomis pagal kitus užsakymus, tiekėjas turėtų dengti pats.

Su UAB „Publicum“ pasirašytoje sutartyje nustatyti fiksuoti viešinimo priemonių įkainiai.

Pavyzdžiai:

Informacinė (reklaminė) kampanija. Kūryba ir gamyba (1 vnt.) – 650,2 tūkst. Lt.
Informacinė (reklaminė) kampanija. *Media* planas (1 vnt.) – 542,3 tūkst. Lt.
Informacinė (reklaminė) kampanija. Žiniasklaidos planas (1 vnt.) – 542,3 tūkst. Lt.
Spaudos konferencija (1 vnt.) – 6 tūkst. Lt.
Žiniasklaidos stebėseną ir analizę (monitoringas) (1 vnt. per mėn.) – 8,4 tūkst. Lt.
Kiekybinis visuomenės nuomonės tyrimas (1 vnt.) – 32,5 tūkst. Lt.
Elektroninis naujienų laikraštis lietuvių kalba (1 vnt. per mėn.) – 14 tūkst. Lt.

Pagal sutartyje pateikiamus priemonių aprašymus (žr. 2 priedą) daugumą priemonių sudaro įvairios paslaugos. Atsižvelgiant į tai, fiksuotas viešinimo priemonės įkainis priklauso nuo jų sudarančių paslaugų kainų ir kitų sutarties vykdymo metu susiklosčiusių aplinkybių (reklaminių klipų kiekio ir trukmės, žiniasklaidos priemonių rūšies, spaudos ir reklamos plotų, eterio laiko, auditorijų pasiekiamumo rodiklių, dalyvių skaičiaus, atstumo ir pan.). Auditorių nuomone, ministerijai ekonominiu požiūriu tikslingiau būtų buvę pasirinkti kitą sutarties kainos apskaičiavimo būdą, nurodytą metodikos 6.4 punkte: dalinį sutarties vykdymo išlaidų pagrindimą. Jei būtų buvęs nustatytas dalinis sutarties vykdymo išlaidų padengimas, kainą sudarytų dvi dalys. Viena dalis būtų apskaičiuojama taikant vieną iš fiksuotos kainos nustatymo ar fiksuoto įkainio nustatymo būdų, o kitą dalį sudarytų tam tikros tiekėjo patiriamos išlaidos, tiesiogiai susijusios su sutarties vykdymu, kurios būtų apmokamos pagal tiekėjo pateiktus išlaidas pateisinančius dokumentus. Taip ministerija būtų turėjusi galimybę projektui skirtas lėšas naudoti efektyviau ir racionaliau. Paslaugų kainos būtų buvusios skaidresnės, būtų buvę nesunku užtikrinti jų pagrįstumą.

Atkreipiame dėmesį, kad sutartyje ministerija nenustatė kainodaros taisyklių planuojamiems įsigyti leidiniams, dalomajai medžiagai, suvenyrams, žaidimams internete ir kitoms informavimo ir komunikavimo priemonėms (nenumatė priemonių įkainio už vieną ar jų kiekio), o nurodė tik bendrą sumą – 2,4 mln. Lt. Audito metu nustatėme, kad iki 2009-12-31 priemonėms įsigyti panaudota 1,6 mln. Lt. Dėl to, kad leidiniams, dalomajai medžiagai, suvenyrams, žaidimams internete ir kitoms informavimo ir komunikavimo priemonėms nenustatytos kainodaros taisyklės, negalėjome įsitikinti, ar racionaliai panaudotos tam tikslui skirtos projekto lėšos, kaip to reikalauja Viešųjų pirkimų įstatymas²¹ („Pirkimų tikslas – vadovaujantis šio įstatymo reikalavimais sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti perkančiajai organizacijai reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas“).

²¹ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija), 3 str. 2 d.

Ministerija nesilaikė Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos nuostatų, nes sutartyje nenustatė kainodaros taisyklių numatytiems įsigyti leidiniams, dalomajai medžiagai, suvenyrams, žaidimams internete ir kitoms informavimo ir komunikavimo priemonėms.

3.3. Kiti pastebėjimai

Dėl išleistų leidinių

Pagal pasirašytą sutartį išleista leidinių, informuojančių visuomenę apie ES 2007–2013 m. struktūrinę paramą.

Pavyzdžiai:

„Svarbiausi dalykai apie ES paramą pareiškėjams ir projektų vykdytojams“ – skirtas pristatyti ES struktūrinės paramos administravimo sistemą, geriau suprasti projektų reikšmę ir vaidmenį siekiant tikslų, numatytų Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje.

„Horizontalieji prioritetai: praktinis vadovas pareiškėjams ir projektų vykdytojams“ – metodinis įrankis pareiškėjams ir projektų vykdytojams, kuriuo siekiama skatinti jų iniciatyvą įgyvendinant ES 2007–2013 m. struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje.

Iš audito metu pateiktų dokumentų ir leidinių pavyzdžių negalėjome nustatyti, kokia spaustuvė juos spausdino, kuriais metais, koku tiražu.

Pažymėtina, kad pagal sutarties 13.6 punktą ministerija, kaip perkančioji organizacija, gali tikrinti bet kokius su sutartimi susijusius dokumentus. Jai pareikalavus, paslaugų teikėjas įsipareigoja pateikti visus dokumentus, susijusius su sutarties vykdymu. Be to, ministerija gali atlikti patikrinimus vietoje, kurie, jos manymu, būtini, tačiau ji nesinaudojo šia suteiktą teise ir nevykdė šios srities kontrolės.

Pagal Lietuvos visuomenės informavimo įstatymą²² visuomenės informavimo priemonė – laikraštis, žurnalas, biuletenis ar kitas leidinys, knyga, televizijos, radijo programa, kino ar kita garso ar vaizdo studijų produkcija, informacinės visuomenės informavimo priemonė ir kita priemonė, kuria viešai skleidžiama informacija. Įstatymo 36 straipsnis nustato reikalavimus leidiniams ir jų platinimui: kiekviename leidinyje turi būti nurodomas jo tiražas, Lietuvos standarto nustatyti kiti leidybiniai duomenys.

Dėl subteikėjų dalyvavimo teikiant viešinimo paslaugas

Lietuvos visuomenės informavimo kampanijos apie 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinę paramą Lietuvai parengimo ir įgyvendinimo paslaugų viešąjį pirkimą pagal suteiktą įgaliojimą vykdė VšĮ „Centrinė projektų valdymo agentūra“ (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007-12-18 įsakymas Nr. 1K-377).

²² Lietuvos visuomenės informavimo įstatymas, 1996-07-02 Nr. 1-1418 (su pakeitimais ir papildymais).

Pirkimo dokumentuose buvo nurodyta, kad subteikimo pagrindais įvykdyti sutartiniai įsipareigojimai neturi viršyti 40 proc. bendros paslaugų viešojo pirkimo-pardavimo sutarties kainos, o subteikėjas neturi teisės iš subteikimo sutarties kylantiems sutartiniams įsipareigojimams vykdyti pasitelkti dar kitus subteikėjus.

Iš VŠĮ „Centrinė projektų valdymo agentūros“ pateikto pirkimo dokumentų aiškinimo:

2008-03-28 Nr. 2008/2-2026

Subteikimo pavyzdžiai: reklaminio klipo kūrimas, renginio organizavimas, visuomenės nuomonės apklausa, suvenyrų gamyba ir pan.

Sudarytos pirkimo sutarties 11 straipsnio (Subteikimas) sąlygos numato, kad paslaugų tiekėjas gali pasitelkti trečiuosius asmenis, tačiau visą atsakomybę už sutarties vykdymą prisiima pats paslaugų tiekėjas (UAB „Publicum“). Paslaugų tiekėjas taip pat užtikrina, kad subteikėjai atitiktų sutartyje nurodytus kvalifikacinius reikalavimus. Viešojo pirkimo metu tiekėjas subteikėjų nenurodė, todėl be išankstinio rašytinio perkančiosios organizacijos sutikimo, paslaugų tiekėjas negalėjo sudaryti subteikimo sutarčių.

Be to, sutarties 3 priede yra UAB „Publicum“ direktoriaus pareiškimas, kad konsorciumas atsako ir užtikrina kokybišką ir tinkamą subrangovų paslaugų įvykdymą. Daugiau kaip 60 proc. numatytų veiklų ir paslaugų teiks pats tiekėjas, kitai daliai paslaugų subrangovai bus renkami, remiantis kokybės ir finansinio naudingumo kriterijais, suderinus su ministerija.

Pagal pateiktus dokumentus nustatyta, kad vykdydamas sutartinius įsipareigojimus paslaugų tiekėjas naudojosi trečiųjų šalių paslaugomis.

Pavyzdžiai:

UAB „Publicum“ sumokėjo UAB „Publicum Events“ 45,8 tūkst. Lt už renginio (konferencijos „ES parama sveikatos apsaugai: įgyvendinti ir ateities projektai“) organizavimo paslaugas pagal 2009-07-24 PVM sąskaitą-faktūrą ir paslaugų priėmimo-perdavimo aktą. Taip pat, tai pačiai bendrovei sumokėjo 26,1 tūkst. Lt už renginio organizavimo paslaugas pagal 2009-08-17 PVM sąskaitą-faktūrą ir paslaugų priėmimo-perdavimo aktą.

Visuomenės nuomonių tyrimuose ir apžvalgose nurodoma, kad jų vykdytojas – UAB „TNS Gallup“.

Informavimo apie ES paramą ir jos viešinimo koordinavimo grupės 2009-03-12 posėdžio protokole rašoma: UAB „TNS Gallup“ atstovė pristatė 2009 m. sausio-vasario mėn. atliktų visuomenės, pareiškėjų ir gavėjų apklausų rezultatus.

Reklaminės kampanijos „Su ES Struktūriniais fondais net pati gražiausia svajonė gali tapti tikrove“ efektyvumo studijoje nurodyta, kad reklamą įgyvendino agentūra UAB „Adell reklama“.

Audito metu ministerija nepateikė įrodymų, kad audituojamu laikotarpiu kontroliavo, ar paslaugų tiekėjas vykdydamas sutartinius įsipareigojimus pasitelkia trečiuosius asmenis. Atkreipiame dėmesį, kad ministerija iš UAB „Publicum“ gavo raštą (2010-05-13), kuriame nurodyta, kad bendrovė nėra sudariusi subteikimo sutarčių susijusių su šia sutartimi.

Pažymime, kad ministerija nenustatė tvarkos kaip kontroliuoti ir nekontroliavo: ar subteikimo pagrindais įvykdyti sutartiniai įsipareigojimai neviršija 40 proc. bendros paslaugų viešojo pirkimo-pardavimo sutarties kainos; ar subteikėjai iš subteikimo sutarties kylantiems sutartiniams

įsipareigojimams vykdyti nepasitelkia dar kitų subteikėjų; ar subteikėjai atitinka sutartyje nurodytus kvalifikacinius reikalavimus.

4. Valstybės dokumentų technologinės apsaugos programa

Kiti pastebėjimai

Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos vykdomos programos „Valstybės dokumentų technologinė apsauga“ vienas tikslų – siekti, kad saugieji dokumentai ir saugiųjų dokumentų blankai būtų technologiškai apsaugoti.

Atkreipėme dėmesį į audito metu pastebėtus saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų leidybos ir gamybos teisinio reguliavimo trūkumus, kurie susiję su Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos funkcijų vykdymu.

Saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų gamybos įstatymo (įsigaliojo nuo 2008-01-01) 17 straipsnio 1 dalis numato, kad saugiųjų dokumentų ar saugiųjų dokumentų blankų kokybės kontrolę atrankos būdu atlieka užsakovo ir tarnybos atstovai saugiųjų dokumentų ar saugiųjų dokumentų blankų gamybos metu, pristačius pagamintą tiražą arba užsakymą į gamintojo pagamintos produkcijos patalpą. Šio straipsnio 2 dalis numato, kad, jei saugieji dokumentai ar saugiųjų dokumentų blankai pagaminti ne Lietuvos Respublikoje registruotoje įmonėje ar užsienio valstybės įmonės filiale, tai pagamintų saugiųjų dokumentų blankų kokybės kontrolę atrankos būdu atliekama, jei tai yra numatyta užsakovo ir gamintojo sudarytoje sutartyje dėl saugiųjų dokumentų ar saugiųjų dokumentų blankų gamybos.

Pagal esamą teisinį reglamentavimą, kai gamintojas yra Lietuvos Respublikoje registruota įmonė ar užsienio įmonės filialas, Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba visais atvejais privalo atlikti atrankinius gaminio kokybės patikrinimus, kaip numatyta įstatyme, tačiau tuo atveju, kai gamintojas yra ne Lietuvos Respublikoje registruota įmonė ar užsienio valstybės įmonės filialas, o kita bet kuri užsienio valstybėje registruota įmonė, įstatymas leidžia šalių susitarimu nuspręsti, ar bus vykdoma saugiųjų dokumentų ar saugiųjų dokumentų blankų kokybės kontrolė.

Kelia abejonių, ar pasirinktam gamintojui, kuris nėra Lietuvos Respublikoje registruota įmonė ar užsienio įmonės filialas, keliami tie patys įstatyme numatyti saugiųjų dokumentų ar saugiųjų dokumentų blankų kokybės kontrolė reikalavimai kaip ir gamintojui, kuris yra Lietuvos Respublikoje registruota įmonė ar užsienio įmonės filialas, ir kiek šiuo atveju taikomos imperatyvinės teisės normos privalomos gamintojui.

Mūsų nuomone, tai sudaro galimybę saugiuosius dokumentus ar jų blankus, ir net priskiriamus aukščiausiam technologinės apsaugos lygiui, pagaminti išvengiant tarnybos vykdomos blankų kokybės kontrolės, ir dėl to kyla grėsmė, kad nekokybiški dokumentai gali patekti į apyvartą.

Teisės aktai nereglamentuoja, kaip turi būti nustatomi, apskaitomi ir sunaikinami netinkami naudoti saugieji dokumentai ar saugiųjų dokumentų blankai, kai šių dokumentų/blankų netinkamumas dėl gamybos broko paaiškėja personalizacijos (išrašymo) metu. Galiojantys teisės aktai numato, kad gamybos metu gamintojas privalo užtikrinti saugiųjų dokumentų ar saugiųjų dokumentų blankų gamybos broko nepatekimą į apyvartą ir jie sunaikinami dalyvaujant gamintojo ir Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos atstovams. Atsižvelgiant į tai, kad gamintoju gali būti užsienio valstybėje registruota įmonė ir tarnyba šiuo atveju ne visada užtikrina saugiųjų dokumentų ar saugiųjų dokumentų blankų gamybos kokybę (tai priklauso nuo sutarties šalių susitarimo), ir siekiant išvengti, kad netinkami naudoti saugieji dokumentai ar saugieji dokumentų blankai nepatektų tretiesiems asmenims ir nebūtų panaudojami nusikalstamai veiklai vykdyti, mūsų nuomone, tikslinga reglamentuoti gamybinio broko (išaiškėjusio personalizacijos (išrašymo) metu) nustatymą, apskaitą ir sunaikinimą, dalyvaujant tarnybos atstovams.

Finansų ministerijai ir tarnybai raštu²³ pateiktos rekomendacijos. Šiuo metu tarnyba inicijuoja teisės aktų, reglamentuojančių saugiųjų dokumentų ar saugiųjų dokumentų blankų gamybos procesą, pakeitimus, siekiant pašalinti saugiųjų dokumentų ar saugiųjų dokumentų blankų gamybos teisinio reguliavimo trūkumus.

Atsižvelgiant į audito metu atliktas procedūras, nustatyta, kad Finansų ministerijoje vidaus kontrolės sistema atitinka jai keliamus reikalavimus, tačiau atliktos audito procedūros nesuteikė pakankamai įrodymų dėl vidaus kontrolės veiksmingumo ir nuoseklumo.

5. Rekomendacijos

1. Siekiant sukurti ir įdiegti papildomas vidaus kontrolės procedūras, kurios užtikrintų „Centralizuoto informavimo apie 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinę paramą ir Europos Sąjungos struktūrinės paramos viešinimo priemonių įgyvendinimą“ projekto (Nr. VP4-1.2-FM-01-V-01-008) ekonomišką lėšų naudojimą, tinkamą buhalterinės apskaitos tvarkymą:

- paskirti asmenį, atsakingą už nuolatinę projekto įgyvendinimo finansinę kontrolę;
- nustatyti projekto prekių apskaitymo, išdavimo, nurašymo tvarką ir papildomas vidaus kontrolės procedūras, užtikrinančias šios tvarkos įgyvendinimą;
- atlikti projekto materialinių vertybių inventorizaciją iki 2010 m. liepos 1 d.

2. Nustatyti Lietuvos visuomenės informavimo kampanijos apie 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinę paramą Lietuvai parengimo ir įgyvendinimo paslaugų pirkimo-pardavimo sutarties vykdymo kontrolės procedūras, užtikrinančias: kad subteikimo pagrindais įvykdyti

²³ Valstybės kontrolės 2010-03-24 raštas Nr. S-(60-1191)-465 „Dėl audito metu nustatytų trūkumų“.

sutartiniai įsipareigojimai neviršytų 40 proc. bendros paslaugų viešojo pirkimo-pardavimo sutarties kainos; kad subteikėjai iš subteikimo sutarties kylantiems sutartiniais įsipareigojimams vykdyti nepasitelktų dar kitų subteikėjų; taip pat, kad subteikėjai atitiktų sutartyje nurodytus kvalifikacinius reikalavimus.

Atkreipiame ministerijos vadovybės dėmesį, kad vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymu²⁴ biudžeto asignavimų valdytojas atsako už buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą, jis privalo užtikrinti, kad finansinių ataskaitų duomenys yra teisingi, programoms skirti asignavimai naudojami teisėtai, ekonomiškai ir efektyviai.

Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklėmis²⁵, vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, apskaitos informacijos patikimumą, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka, tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

Informacija apie audito metu nustatytas klaidas, pažeidimus ir neatitikimus kartu su rekomendacijomis jiems pašalinti Finansų ministerijai ir Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateikta Valstybės kontrolės raštais (žr. 1 priedo 1 lentelę). Apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę ministerija ir tarnyba informavo raštais (žr. 1 priedo 2–3 lenteles). Rekomendacijos, kurių įgyvendinimo terminas nepasibaigęs, pateiktos rekomendacijų įgyvendinimo plane (žr. 3 priedą).

6-ojo audito departamento direktorius

Rimantas Sanajevas

Vyriausioji valstybinė auditorė

Aušra Everlingienė

²⁴ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2003-12-23 Nr. IX – 1946 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais), 5 ir 7 str.

²⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymas Nr. 1K-170 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių patvirtinimo“ 20 p.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos finansų
ministerijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
1 priedas

Informaciją apie audito metu pateiktus raštus

1 lentelė. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės pateikti raštai

Eil. Nr.	Adresatas	Valstybės kontrolės raštas	
		Data ir Nr.	Antraštė
1.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	2009-10-07 Nr. S-(60-1.10.1)-2148	Dėl asignavimų poreikio 2010 metams planavimo vertinimo rezultatų
2.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	2009-12-23 Nr. S-(60-1.10.1)-2735	Dėl audito metu nustatytų trūkumų
3.	Valstybės dokumentų technologinė apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos	2010-03-24 Nr. S-(60-1191)-464	Dėl audito metu nustatytų trūkumų
4.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija Valstybės dokumentų technologinė apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos	2010-03-24 Nr. S-(60-1191)-465	Dėl audito metu nustatytų trūkumų
5.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	2010-03-24 Nr. S-(60-1191)-466	Dėl valstybinio audito

2 lentelė. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateikti raštai apie rekomendacijų įgyvendinimą

Eil. Nr.	Adresatas	Finansų ministerijos raštas	
		Data ir Nr.	Antraštė
1.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2009-10-30 Nr.((15.50-03)-5K-0926666)-6K-0910858	Dėl asignavimų poreikio 2010 metams planavimo rezultatų
2.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2010-02-19 Nr.((15.50-03)-5K-0933822-6K-1001581	Dėl audito metu nustatytų trūkumų
3.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2010-04-20 Nr.(17.3)-5K-1006909; 5K-1006908)-6K-1003659	Dėl priemonių
4.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2010-05-13 Nr.(17.3)-6K-1004549 (kopija)	Dėl vairuotojų pažymėjimų blankų gamybos sutarties suderinimo su Saugiujų dokumentų ir saugiujų dokumentų blankų gamybos įstatymo reikalavimais

3 lentelė. Valstybės dokumentų technologinė apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateikti raštai apie rekomendacijų įgyvendinimą

Eil. Nr.	Adresatas	Valstybės dokumentų technologinė apsaugos tarnybos raštas	
		Data ir Nr.	Antraštė
1.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2010-04-15 Nr.7-369	Dėl audito metu nustatytų trūkumų
2.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2010-04-15 Nr.7-370	Dėl audito metu nustatytų trūkumų
3.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2010-04-27 Nr.7-405	Dėl Valstybės kontrolės rekomendacijų vykdymo
4.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2010-05-03 Nr.7-438	Dėl Valstybės kontrolės rekomendacijų vykdymo
5.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2010-05-12 Nr.7-507	Dėl Valstybės kontrolės rekomendacijų vykdymo
6.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2010-05-20 Nr.7-564	Dėl Valstybės kontrolės rekomendacijų vykdymo

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos finansų
 ministerijoje atlikto finansinio
 (teisėtumo) audito rezultatų“
 2 priedas

Informaciją apie viešinimo paslaugas

4 lentelė. Pavyzdžiai

Sutarties 4 priedas	Priemonė	Priemonės aprašymas	Vnt. kaina litais su PVM
A dalies 18 eilutė	Informacinė (reklaminė) kampanija. Kūryba ir gamyba	Spaudos maketų, radijo klipų, TV klipų, kaičiųjų interneto reklamų, lauko reklamos maketų, vidaus reklamos klipų kūryba ir gamyba. Kampanija, kurios metu būtų akcentuojama ES paramos strategija ir 3 veiksmų programos (pvz.: vienas apibendrinantis ir trys papildantys – išsamiau paaiškinantys 3 veiksmų programas, reklaminiai maketai/klipai/kaičiosios reklamos bei adaptuotos laiko ir vidaus reklamos).	650 200
A dalies 19 eilutė	Informacinė (reklaminė) kampanija. <i>Media planas</i>	Informacinės kampanijos išdėstymo žiniasklaidos priemonėse (spaudoje, TV, radijo stotyse, internete, lauko ir vidaus reklamos plotuose) taip, kad vienos kampanijos metu būtų pasiekta ne mažiau kaip 93 proc. Lietuvos gyventojų (nuo 15 iki 74 metų, didmiesčių, miestų, kaimų gyventojų, taip pat atsižvelgiant į tautybę, amžių, lytį, kitus parametrus) per trumpiausią galimą laiką (bet ne ilgiau kaip 1 mėn. – spaudai, TV, radijui, internetui), bei atsižvelgiant į kiekvienos žiniasklaidos ir kitų pasirinktų talpinimo priemonių specifiką. Žiniasklaidos planas turi būti parengtas laikantis tokių reikalavimų: <ol style="list-style-type: none"> 1. Spaudos reklama: 609 kv. cm spalvotų (kur yra techninės galimybės) reklaminių maketų talpinimas nacionaliniuose, regionų ir rajonų leidiniuose; 2. Radijo reklama: 20 s. reklaminių klipų (4 vnt. vienos kampanijos metu) transliavimas nacionalinėse ir visų regionų radijo stotyse; 3. Televizija – 4 reklaminių klipų po 30 s. transliavimas TV kanaluose, pasiekiamumas – 65% prie 3+ dažnio, 700 ir daugiau GRP. <i>Prime time</i> ne mažiau kaip 50 proc.; 4. Internetas – kaičiosios reklamos („banerio“) skelbimas (300 000 kartų, po 100 000 kartų per savaitę) viršutinėje tinklalapio dalyje, ne rečiau kaip per 2 ciklus, t.y. parodžius ES paramos kaičiąją reklamą kitą kartą ji rodoma ne vėliau kaip po dviejų kitų užsakovų kaičiųjų reklamų; 5. Lauko reklama. Ne mažiau kaip 100 savaitinių plokštumų visoje Lietuvoje, panaudojant ir didžiąsias plokštumas; 6. Vidaus reklama: transliacija prekybos centruose, daugiausia dėmesio patraukiančiose vietose, išnaudojant visų prekybos centrų teikiamas galimybes. 	542 300
A dalies 21 eilutė	Informacinė (reklaminė) kampanija. Žiniasklaidos planas	Informacinės kampanijos išdėstymo žiniasklaidos priemonėse, remiantis tais pačiais reikalavimais kaip ir 19 eilutėje (išskyrus nurodytą reklamos klipų skaičių).	542 300

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos finansų
 ministerijoje atlikto finansinio
 (teisėtumo) audito rezultatų“
 3 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Rekomendacijos eilės numeris	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1.	Planuojant Specialiosios valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programos pajamas, įvertinti ministerijos vardu per banką suteiktų paskolų numatomus gražinimus, gaunamas pajamos už privatizuotas gyvenamąsias patalpas, bankų gražinamas subsidijas prieš laiką padengus paskolas, UAB „Būsto paskolų draudimas“ gražinamas draudimo įmokas dėl paskolų sutarčių nutraukimo.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Planuojant programos pajamas, yra įvertinami ministerijos vardu per banką suteiktų paskolų numatomi gražinimai. Ankstesniais metais, kai buvo gaunamos esminės pajamos iš privatizavimo ar kitų šaltinių, į jas buvo atsižvelgiama planuojant programos lėšas. Pastaruoju metu pajamos už privatizuojamas gyvenamąsias patalpas yra atsitiktinės, nes sisteminis privatizavimas jau nevyksta. Grįžtančios pajamos už draudimo įmokas ir subsidijas nežymios, todėl programos lėšų planavimui esminės įtakos neturi. Atsižvelgdami į rekomendaciją, kiek įmanoma tiksliau stengsimės įvertinti ministerijos vardu per banką suteiktų paskolų numatomus gražinimus gaunamas pajamos už privatizuotas gyvenamąsias patalpas, bankų gražinamas subsidijas prieš laiką padengus paskolas, UAB „Būsto paskolų draudimas“ gražinamas draudimo įmokas dėl paskolų sutarčių nutraukimo.	2010 m. III ketv.
2.	Užtikrinti, kad Specialiosios valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programos išlaidų poreikio planavimas būtų grindžiamas atitinkamais (realiais) skaičiavimais.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Bus atliekami Specialiosios valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programos išlaidų poreikio planavimo skaičiavimai.	2010 m. III ketv.
3.	Skiriamas viešosioms įstaigoms (Centrinei projektų valdymo agentūrai, Audito ir apskaitos tarnybai, Lietuvos Respublikos audito, apskaitos ir turto vertinimo institutui), įgyvendinančioms Finansų politikos formavimo ir įgyvendinimo programos priemones, lėšas planuoti ir	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Finansų ministerija peržiūrės Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių ir Lietuvos Respublikos valstybės ir	2010 m. rengiant 2011 m. biudžeto projektą

5.	Inventorizuoti saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų etalonus; saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų pavyzdžius, specialiųjų medžiagų pavyzdžius, nemokamai gautus iš gamintojų, ir apskaityti juos užbalansinėse sąskaitose.	Valstybės dokumentų technologinė apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos	1. Atlikti saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų etalonų, saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų pavyzdžių, specialiųjų medžiagų pavyzdžių, nemokamai gautų iš gamintojų ir esančių tarnyboje, inventorizaciją. 2. Apskaityti tarnybos užbalansinėje sąskaitoje saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų etalonų, saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų pavyzdžius, specialiųjų medžiagų pavyzdžius, nemokamai gautus iš gamintojų ir esančius tarnyboje.	Iki 2010-12-01 Iki 2010-12-15
6.	Kartu su Finansų ministerija spręsti racionalaus administracinių patalpų panaudojimo klausimą.	Valstybės dokumentų technologinė apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos	Parengti galimus racionalaus administracinių patalpų panaudojimo sprendimus bei jų finansinį pagrindimą ir pateikti Finansų ministerijai.	Iki 2010-07-01
7.	Siekiant sukurti ir įdiegti papildomas vidaus kontrolės procedūras, kurios užtikrintų „Centralizuoto informavimo apie 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinę paramą ir Europos Sąjungos struktūrinės paramos viešinimo priemonių įgyvendinimas“ projekto (Nr. VP4-1.2-FM-01-V-01-008) ekonomišką lėšų naudojimą, tinkamą buhalterinės apskaitos tvarkymą: - paskirti asmenį, atsakingą už nuolatinę projekto įgyvendinimo finansinę kontrolę; - nustatyti projekto prekių apskaitymo, išdavimo, nurašymo tvarką ir papildomas vidaus kontrolės procedūras, užtikrinančias šios tvarkos įgyvendinimą; - atlikti projekto materialinių vertybių inventorizaciją iki 2010 m. liepos 1 d.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Papildyti Finansų ministro 2009-06-19 įsakymą Nr. 1K-195 „Dėl Lietuvos Respublikos finansų ministerijai skirtų Europos Sąjungos 2007-2013 m. techninės paramos lėšų išmokėjimo taisyklių patvirtinimo“ nuostatomis dėl informavimo ir viešinimo projektą administruojančių šalių funkcijų ir atsakomybės. Papildyti vadovaujančiosios institucijos procedūrų vadovą vidaus kontrolės procedūrų nuostatomis, kurios užtikrintų projekto Nr. VP4-1.2-FM-01-V-01-008 prekių apskaitymo, išdavimo, nurašymo tvarką pagal Finansų ministro 2009-07-29 įsakymo Nr. 1K-206 „Dėl reprezentacinių išlaidų apskaitos ir naudojimo, inventorizacijos Finansų ministerijoje ir atsargų išdavimo naudojimui reglamentavimo“ reikalavimus. Atlikti projekto materialinių vertybių inventorizaciją.	Iki 2010-07-01
8.	Nustatyti Lietuvos visuomenės informavimo kampanijos apie 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinę paramą Lietuvai parengimo ir įgyvendinimo paslaugų pirkimo–pardavimo sutarties vykdymo kontrolės procedūras užtikrinančias: kad subteikimo pagrindais įvykdyti sutartiniai įsipareigojimai neviršytų 40 proc. bendros paslaugų viešojo pirkimo-pardavimo sutarties kainos; kad subteikėjai	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Ministerija pasirengs vidaus kontrolės tvarką, užtikrinančią: kad subteikimo pagrindais įvykdyti sutartiniai įsipareigojimai neviršytų 40 proc. bendros paslaugų viešojo pirkimo-pardavimo sutarties kainos; kad subteikėjai iš subteikimo sutarties kylantiems sutartiniais įsipareigojimams vykdyti nepasitelktų dar	Iki 2010-07-01

	iš subteikimo sutarties kylantiems sutartiniamis įsipareigojimams vykdyti nepasitelktų dar kitų subteikėjų; taip pat, kad subteikėjai atitiktų sutartyje nurodytus kvalifikacinius reikalavimus.		kitų subteikėjų; taip pat, kad subteikėjai atitiktų sutartyje nurodytus kvalifikacinius reikalavimus. Finansų ministerija su paslaugų teikėju rašytine forma suderins subteikėjų dalyvavimo paslaugų teikimo procese kontrolės tvarką.	
Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: Ekonomikos departamento direktorė Daiva Pipirienė. Tel. (8-5) 239-0230, el. paštas d.pipiriene@finmin.lt				